

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2005-792-0065
Dok.: HHM40098

Besvarelse af spørgsmål nr. 3 af 6. maj 2005 fra Folketingets Udvalg vedrørende Grønlandske Forhold (Alm. del).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere artiklen fra Politiken søndag den 1. maj 2005, jf. alm. del – bilag 51, herunder spørgsmålet om de grønlandere der i afsoner i Danmark i dag og deres muligheder for at komme tilbage til Grønland.”

Svar:

Indledningsvis bemærkes det, at besvarelsen af spørgsmålet afgives på vegne af både statsministeren og justitsministeren.

1. Det grønlandske retsvæsen adskiller sig på flere områder markant fra retsvæsenet i Danmark og andre lande. Grønland har bl.a. ikke et straffesystem, som det kendes i vestlige lande. Dommeren i en kriminalsag har en bred vifte af foranstaltninger at vælge imellem i en kriminallov uden strafferammer. Anstalterne er åbne, og de indsatte skal så vidt muligt arbejde uden for anstalten i dagtimerne.

Den Grønlandske Retsvæsenkommission blev nedsat af den danske regering og det grønlandske landsstyre i 1994. Kommissionen har haft til opgave at foretage en grundig gennemgang og nyvurdering af hele det grønlandske retsvæsen – det vil sige domstolene, politiet og kriminalforsorgen – herunder dets organisation og lovgrundlag. I den forbindelse har kommissionen bl.a. skullet overveje og beskrive, hvorledes der kan etableres særlige afsoningsanstalter i Grønland, således at den hidtidige ordning, hvor grønlandske forvaringsdømte afsoner i Anstalten ved Herstedvester, kan bringes til ophør.

Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 blev afgivet til den danske regering og Grønlands Landsstyre den 3. august 2004.

Kommissionen har udarbejdet udkast til en ny grønlandsk retsplejelov og en ny grønlandsk kriminallov, som regulerer de spørgsmål, der i Danmark er reguleret i retsplejeloven, straffeloven

og straffuldbyrdsloven. Et centralt forslag i Retsvæsenkommissionens betænkning er, at der skal indrettes en lukket forvaringsafdeling i anstalten i Nuuk til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

Betænkningen udgør efter regeringens opfattelse et godt grundlag for det videre arbejde med en modernisering og styrkelse af det grønlandske retsvæsen.

Betænkningen blev i august 2004 sendt i høring hos de berørte organisationer og myndigheder i Danmark og Grønland. Justitsministeriet forventer at modtage Grønlands Hjemmestyres høringsvar ultimo oktober 2005.

Regeringen vil herefter i samarbejde med det grønlandske hjemmestyre tage samlet politisk stilling til de forskellige forslag og anbefalinger i kommissionens betænkning med henblik på så vidt muligt at fremsætte et lovforslag i folketingssamlingen 2006-07.

Retsvæsenet (domstolene, politiet og kriminalforsorgen) og lovgivningen herom er et af de få områder, der ikke efter den gældende hjemmestyreordning kan overgå til Grønland. Lovgivningskompetencen ligger fortsat i Folketinget, og administrationen varetages af rigsmyndigheder i Danmark (Justitsministeriet, Domstolsstyrelsen, Rigspolitichefen og Direktoratet for Kriminalforsorgen) og Grønland. Den danske regering og det grønlandske landsstyre er imidlertid den 21. juni 2004 blevet enige om at nedsætte en grønlandsk/dansk kommission om øget grønlandsk selvstyre. Selvstyrekommissionen skal bl.a. overveje og stille forslag om, hvorledes de grønlandske myndigheder kan overtage yderligere kompetence, hvor dette er forfatningsretligt muligt.

2. Særligt med hensyn til den mere generelle omtale af forholdene for de grønlandske indsatte, der er anbragt i Anstalten ved Herstedvester, har Direktoratet for Kriminalforsorgen oplyst, at Anstalten ved Herstedvester ved en række tiltag – f.eks. ansættelse af grønlandske tolke/socialpædagoger mv., besøgsrejser til eller fra Grønland, besøgsarrangementer for grønlandske familiemedlemmer, arrangementer med grønlandsk kultur mv. – tilstræber at afbøde og kompensere for belastningen ved at være anbragt så langt væk fra familien i Grønland og den grønlandske kultur.

For så vidt angår de anbragtes muligheder for at komme tilbage til Grønland har Justitsministeriet forstået spørgsmålet således, at der sigtes til de aktuelle muligheder for overførsel til fortsat anbringelse i anstalt i Grønland som led i et udslusningsforløb.

Efter § 102, stk. 4, i den grønlandske kriminallov kan justitsministeren træffe bestemmelse om overførsel fra anstalt i Danmark til anstalt i Grønland, når sådan overførsel må anses for formålstjenlig og forenelig med hensynet til retssikkerheden. Overførslen kan gøres betinget af, at den

anbragte overholder de vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den pågældende underkaster sig behandling. Inden der træffes afgørelse om en sådan overførsel, forelægges spørgsmålet for Rigsadvokaten.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har oplyst, at der i juli 2004 er fastsat nye retningslinjer for behandlingen af sager om overførsel til anstalt i Grønland. Disse retningslinjer skal bl.a. sikre, at Anstalten ved Herstedvester allerede på et tidligt tidspunkt under anbringelsen målretter behandlingen mod – i det omfang det er foreneligt med retssikkerheden - at gøre de indsatte egnede til overførsel til de væsentligt friere forhold i anstalt i Grønland.

Mulighederne for overførsel skal imidlertid ses i lyset af, at de grønlandske anbragte alle har begået alvorlig personfarlig kriminalitet (for nogles vedkommende seksualforbrydelser), og at mange er stærkt personlighedsforstyrrede. Den overvejende del af de anbragte har begået deres kriminalitet i alkoholpåvirket tilstand, og en del har tillige et misbrug af narkotika, navnlig hash. Misbrugsproblemet udgør en væsentlig begrænsning i forhold til den enkeltes mulighed for tilbagevenden til åben anstalt i Grønland.

Anstalten ved Herstedvesters behandlingstilbud retter sig således bl.a. mod alkohol- og stofmisbrug samt seksualkriminalitet og skal bidrage til at afhjælpe de problemer, der forhindrer den enkelte anbragtes tilbageførsel til anstalt i Grønland.

Med hensyn til behandling af misbrug af alkohol og narkotika er der i efteråret 2004 indgået en aftale med Frederiksberg Afvænningscenter om et 2-årigt behandlingsprojekt for de grønlandske anbragte. Behandlingen, som er Minnesota-baseret, har det sigte, at den enkelte skal opnå en grad af afholdenhed af såvel alkohol som andre rusmidler, som kan medvirke til, at den pågældende på længere sigt skal kunne udsluses til anstalt i Grønland. Efter afslutningen af en introduktionsfase påbegyndte Frederiksberg Afvænningscenter i oktober/november 2004 motivationsbehandling af samtlige 20 grønlandske anbragte. Motivationsfasen sluttede den 18. april 2005, og 6-7 indsatte har meldt sig til at deltage i egentlig behandling. Behandlingen vil foregå individuelt og i grupper.

De anbragte tilbydes i øvrigt den samme psykiatriske/psykologiske behandling som de øvrige indsatte i Anstalten ved Herstedvester. Der tilbydes samtaleforløb med psykolog og psykiater ud fra flere terapeutiske referensrammer, og som supplement til den individuelle samtalebehandling foregår der miljøterapeutisk arbejde, hvori bl.a. indgår, at psykolog, psykiater, socialrådgiver og fængselsfunktionærer mødes dagligt, drøfter de grønlandske indsattes forhold og fastlægger strategier for, hvordan de pågældende bedst hjælpes videre.

Herudover er der tilbud om kognitiv adfærdsterapeutisk gruppebehandling i modificeret form – det vil sige afpasset efter klientellets forudsætninger.

Endelig skal det nævnes, at de grønlandske anbragte ligesom andre indsatte i anstalten har tilbud om psykiatrisk/psykologisk behandling suppleret med kønsdriftsdæmpende behandling (medicinsk kastration) til farlige, recidivtruede seksualkriminelle, når det ud fra en samlet vurdering er konkluderet, at psykoterapeutisk behandling alene ikke er tilstrækkeligt for at imødegå risiko for ny seksualkriminalitet.